

JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Rahandusministeerium
info@fin.ee

Teie 22.04.2026

Meie 14.05.2026

nr 1.1-10.1/1802-1,
RAM/26-0246/-2K
nr 8-2/1366

Võlaõigusseaduse ja krediidasutuste seaduse muutmise seaduse (finantspettuste ennetamine ja tõkestamine) eelnõu kooskõlastamine

Lugupeetud minister

Rahandusministeerium on esitanud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks võlaõigusseaduse (VÕS) ja krediidasutuste seaduse (KAS) muutmise seaduse (finantspettuste ennetamine ja tõkestamine) eelnõu.

Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu märkustega.

I. Sisulised märkused

- 1. Eelnõu § 1 p-s 2** kavandatakse VÕS-i täiendada §-ga 724⁷, mis reguleerib lisaturvameetmete rakendamist pettusekahtluse korral.

Seletuskirjas on ulatuslikult selgitatud erinevate direktiivide toimimise loogikat, samuti nende suhestumist kehtivate võlaõiguse normidega. Mitmed teemad on saanud selgemaks, eriti osas, mis puudutab direktiivis maksejuhise kättesaamise ja selle edasilükkamise kontseptsiooni. Samuti on ülevaatlikud põhjalikud tehnilised protsessikirjeldused selle kohta, millistes etappides ja kuidas võimalike pettuste jms väljaselgitamine toimub.

Võlaõiguse vaatepunktist on oluline märkida, et eelnõus „mängitakse“ maksejuhise kättesaamise ajaga – kui makseteenuse pakkuja lükkab maksejuhise kättesaamise lisaturvameetmete rakendamiseks edasi, loetakse maksejuhise makseteenuse pakkuja poolt kättesaaduks hetkest, kui makseteenuse pakkuja on lõpetanud nende turvameetmete rakendamise ja on veendunud, et maksejuhise ei ole autoriseeritud andmete väärkasutamise, pettuse või maksjaga manipuleerimise teel. Uuendatud eelnõu versioonis on ka kohustus makseteenuse osutajale kujundada leping maksjaga selliselt, et see peab sisaldama muu hulgas tingimusi maksja teavitamiseks lisaturvameetmete rakendamisest ja nende rakendamise põhjustest enne rakendamist või viivitamata pärast seda. Makseteenuse pakkuja ei pea maksjale lisaturvameetmete rakendamise põhjusi teatama, kui teabe edastamine on vastuolus objektiivselt põhjendatud turvakaalutlusega või ei ole muul seaduses sätestatud põhjusel lubatud. Sellise regulatsiooni vajadus jääb arusaamatuks – kui on objektiivselt vajalik anda teenuseosutajale võimalused lisaturvameetmete rakendamiseks pettuse kahtluse puhul (ja EL õigus seda ei keela), siis jääb ebaselgeks, miks tuleb kujundada regulatsioon lepinguliselt. Juhul kui teenuseosutaja mingil põhjusel jätab sellise klausli

lepingusse kaasamata, siis tekib küsimus, kas maksja jääb sellisel juhul lisaturvameetmete rakendamisega pakutavast täiendavast kontrollist ilma.

Kahju hüvitamise piiramist on oluliselt muudetud võrreldes eelnõu algversiooniga. Eelnõu I ringi tekstis oli sätestatud üldine vabastus VÕS § 733⁹ täiendamise teel lõikega 3, mille kohaselt makseteenuse pakkuja ei vastuta kahju eest, kui käesoleva seaduse § 724³ lõike 4¹ alusel ette nähtud turvameetmete täiendava rakendamise tulemusel täidetakse makse hilinemisega, tingimusel et nimetatud turvameetmeid rakendatakse ebamõistliku viivitusega ning rakendamise aluseks on objektiivselt põhjendatud kahtlus, et maksetehingu täitmiseks antud nõusolek on saadud andmete väärkasutamise, pettuse või maksjaga manipuleerimise teel. Uuemas versioonis on selle sätte asukoht ja tähendus muutunud – nimelt nüüd täiendatakse VÕS-i uue sättega § 724⁷, mille lõike 9 kohaselt mh sätestatakse, et makseteenuse leping võib sisaldada tingimust, mille kohaselt selleks, et rakendada lisaturvameetmeid ja lükata edasi maksejuhise kättesaamist, ei või maksja nõuda maksja makseteenuse pakkujalt kahju hüvitamist. Hüvitist ei või nõuda tingimusel, et nimetatud turvameetmeid on rakendatud ebamõistliku viivitusega ning nende rakendamine põhineb objektiivselt põhjendatud kahtlusel, et maksejuhise autoriseerimiseks antud nõusolek ei ole saadud andmete väärkasutamise, pettuse või maksjaga manipuleerimise teel. See lepingutingimus ei välista ega piira maksja õigust esitada muu nõue muul alusel. Sellega on makseteenuse osutaja vastutuse piiramist jällegi oluliselt kitsendatud. Vastutust saab piirata ainult lepinguliselt. Lisaks kinnitatakse, et maksja saab nõudeid esitada ka muudel alustel. Nüüd tekib küsimus, et miks sellist olulise osa lepinguga seotud infost ei peaks vähemalt tarbijale edastatama ka lepingueelse infona. Saame seletuskirja täiendustest aru, et asjakohane direktiiv iseenesest ei keela liikmesriigi poolt vastutuse täiendavat siseriiklikku reguleerimist. Järelikult tuleb teoreetiliselt vastutuse piiramine kõne alla, kuid samas lepingueelse info küsimused on sageli reguleeritud vastavates õigusaktides juba ammendavalt, seega tuleks kaaluda, kas ja kuidas võiks sellega selle teemaga seotud lepingueelset infot tarbijatele esitada. Alternatiivselt saaks kaaluda – juhul, kui selline teenuseosutaja vastutuse piiramine on vajalik – ja EL õigusega tõesti kooskõlas – ikkagi selle kehtestamist seadusega, mitte jättes seda lepinguga eraldi kokku lepitaavaks küsimuseks.

2. Eelnõu § 2 p 2 näeb, ette et KAS 7. peatüki 3. jagu täiendatakse §-ga 89⁴.

Eelmärgitud paragrahvi lg 2 p 1 tuleks täpsustada, kuna mõiste „andmeid ja teavet kliendi kohta“ on liiga üldine ning ei ole võimalik aru saada, milliseid kliendi kohta käivaid andmeid ja teavet on mõeldud. Seletuskirjas on selgitatud järgmist. Antud lõike punktis 1 nimetatud andmed kliendi kohta on isiku tuvastamiseks vajalikud unikaalsed identifikaatorid, mille abil saab kindlaks teha millise isikuga on tegemist. Nendeks võivad olla näiteks kliendi-ID, isikukood või kontonumber.

Siinkohal ei piisa üksnes seletuskirjas antud selgitusest, vaid seaduse vastavat sätet tuleks täpsustada ning „kliendi kohta“ asemel sätestada „kliendi isiku tuvastamise kohta“.

II. Normitehnilised ja keelemärkused ning märkused mõjuanalüüsi kohta

Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõjuanalüüsi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Maarja-Liis Lall 54770628
maarja-liis.lall@justdigi.ee

Karin Maisvee
Helen Pajumaa-Viitla
Karen Alamets
Helen Noormägi